

Vakcollege
— Helmond

Pestprotocol
Vakcollege
Helmond

Inhoud

Inleiding	3
Procedure algemeen	4
Stappenplan bij individuele melding	4
Stap 1. Gesprek met het doelwit	4
Stap 2. Het gesprek met medeleerlingen en ouders	5
Stap 3. Leg het probleem uit	5
Stap 4. Deel de verantwoordelijkheid	5
Stap 5. Vraag de groep naar hun voorstellen	5
Stap 6. Laat het aan hen over	5
Stap 7. Een volgende bijeenkomst	5
Kijk uit voor de valkuilen	6
Adviezen aan de ouders	6
Ouders van gepeste kinderen	6
Ouders van pesters	7
Alle andere ouders	7
Digitaal pesten	7
Aanpak digitaal pesten	7
Pesten per e-mail	7
Pesten per MSN	7
Pesten per mobiele telefoon	7
Adviezen voor het slachtoffer	8
Bijlagen	
1 Filosofie 'no blame'	9
2 Methode	10
3 Het anti-pest contract	11

Inleiding

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Wij willen graag dat iedereen zich veilig voelt.

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Plagen mag, pesten niet. Het verschil tussen plagen en pesten is dat plagen voor allebei echt leuk is. De ene keer plaagt iemand jou, de andere keer plaag je terug. Je kunt er samen vrolijk om lachen.

Pestweb legt jongeren het verschil zo uit:

- Pesten is een ander bewust hinderen of pijn doen.
- Pesters pakken meestal één persoon.
- Ze doen dat niet één keer, maar herhalen het vaak.
- Ze zijn meestal sterker, met meer of ouder.
- Het slachtoffer kan zich niet verdedigen en kan hetzelfde niet terugdoen.
- De pesters en de omstanders kunnen er wel om lachen.
- Maar degene die gepest wordt heeft er hinder, verdriet en pijn van.

Daarom mag plagen wel en pesten niet.

Pesten komt in allerlei vormen en gradaties voor.

Uitgegaan wordt van de meldingen en signalen die binnenkomen. Elk signaal wordt serieus genomen, iedere medewerker dient alert te reageren op pestgedrag en dient zelf voorbeeldgedrag te vertonen naar leerlingen.

Dit pestprotocol is van toepassing op pestgedrag in de school en op weg van school naar huis.

Onze aanpak voor het pestprobleem is gebaseerd op de NoBlame methode

(methode NoBlame, zie bijlage 2). Deze methode werkt vanuit een niet straffend model en is zeer effectief gebleken. Het is proefondervindelijk gebleken dat veel strategieën die gebruikt zijn om het gedrag van de pester te veranderen, niet effectief zijn. We kijken naar de pester met gevoelens van boosheid en frustratie, en naar het slachtoffer met medelijden. Vanuit deze betrokkenheid is het moeilijk om objectief en los van emoties te kijken naar wat er gebeurt. We laten ons door onze emoties meetrekken in het probleem en worden er zo in betrokken. Als opvoeders zou het beter zijn als we met een beetje afstand kunnen kijken naar wat er gebeurt, om zodoende zonder emotionele betrokkenheid in te kunnen grijpen als we gedrag tegenkomen dat we niet toelaatbaar vinden. In de methode die wij hanteren wordt de verantwoordelijkheid gedeeld. Een groepje leerlingen, de pesters en 'goed gezinden' gaan op zoek naar oplossingen. Zij komen met voorstellen; negatief gedrag, pesten, wordt omgezet in positief gedrag, bedenken van oplossingen om pesten te stoppen. *(filosofie 'NoBlame', zie bijlage 1)*

Procedure Algemeen

Voor de komst van de leerling op onze school worden eventuele bijzonderheden bij de intake van de leerling opgevraagd bij de basisschool en genoteerd in het leerlingvolgsysteem.

In de introductieweek van de eerste klas wordt expliciet aandacht besteed aan het voorkomen van pestgedrag. Er wordt een pestcontract opgesteld en ondertekend (*zie bijlage 3*). Dit contract wordt gekopieerd en bewaard.

Op de eerste ouderavond van klas 1 wordt het fenomeen 'pesten' onder de aandacht gebracht van ouders.

In klas 2 en 3 wordt in het begin van het schooljaar in een mentorles aandacht besteed aan de groeps sfeer en het welbevinden van de individuele leerling.

Leerlingen en vakdocenten vullen een vragenlijst in. Aan de hand van de resultaten wordt in overleg tussen de mentor, kernteamleider, de zorgcoördinator en de vertrouwenspersoon, indien nodig, actie ondernomen.

Stappenplan bij individuele melding

1. een leerling, ouder of medewerker meldt een geval van pesten bij de mentor van de betreffende leerling (bij diens afwezigheid bij de kernteamleider of zorgcoördinator).
2. Bij een eerste melding analyseert de mentor het incident en bespreekt dit met KTL en zoco. Mentor, KTL en zoco nemen de nodige stappen om verdere incidenten te voorkomen volgens het onderstaande stappenplan.

Stap 1. Gesprek met het doelwit

Indien de mentor signalen krijgt dat een leerling slachtoffer is van pesten door een medeleerling(en) bespreekt deze dit met KTL en zoco. Mentor en zoco gaan in gesprek met het slachtoffer.

Tijdens dit gesprek komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Informatie aanvullen/verzamen:
 - Beleving van het slachtoffer naar aanleiding van gebeurtenissen; wat gebeurt er, wat is de leerling overkomen, wat betekent dit en wat zijn de gevolgen sociaal emotioneel en voor de schoolprestaties
 - Heeft de leerling er al met anderen over gesproken, thuis enz.
 - Namen van de betrokkenen
 - Namen van vrienden/niet betrokken, vriendelijke jongeren
- Procedure uitleggen
- Vertrouwen vragen
- Vragen wat wel/niet gezegd mag worden en wat wil de leerling dat er gebeurt
- In overleg met de leerling worden ouders / verzorgers ingelicht

** lees bij de volgende 'stappen' daar waar mentor staat; mentor en/of zoco.*

Stap 2. Het gesprek met medeleerlingen en ouders

De mentor maakt een keuze m.b.t. de leerlingen die worden uitgenodigd voor een gesprek. De ouders en leerlingen waarvan de mentor weet dat ze gevoelig zijn voor de problematiek en bereid zijn aan de oplossing een bijdrage te leveren.

Voorafgaand aan dit groepsgebesprek moet de mentor een inschatting maken over de impact op de leerlingen.

- Handel snel met het bij elkaar roepen van een groepje van 6 tot 8 leerlingen (voor de helft bestaand uit pesters en voor de andere helft bestaand uit "goed gezinden")
- Creëer een aangename setting
De inleiding tijdens het groepsgebesprek is essentieel. Probleem zo formuleren dat het als een groepsprobleem wordt gezien.
- Slachtoffer is niet aanwezig

Stap 3. Leg het probleem uit

- Mentor houdt de touwtjes in handen
- Niet beschuldigen, etiketteren, moraliseren
Mentor beschuldigt **géén** van de aanwezigen, maakt **géén** verwijten. De ouders voelen zelf wel aan dat het over hen gaat.
- Probleem formuleren als een groepsprobleem

Stap 4. Deel de verantwoordelijkheid

Mentor vraagt aan medeleerlingen hoe zij concreet kunnen bijdragen aan een oplossing van het probleem.

- Begeleider wijst op individuele verantwoordelijkheid
- Nadruk ligt op "het moet stoppen"
- Niemand wordt gestraft
- Het gaat om het belang van de groep

Stap 5. Vraag de groep naar hun voorstellen

Na een korte brainstorm nodigt de mentor iedere leerling uit concreet te benoemen wat ze in de komende weken kunnen doen om het slachtoffer te steunen en te betrekken bij het groepsgebeuren.

- Moedig aan om oplossingen voor te stellen
- Laat eventueel herhalen, vertrekkend met 'ik'
- Vraag door om intenties concreet te maken
- Aanvaard alle positieve voorstellen
- Gebruik positieve bekrachtiging
- Noteer de afspraken inclusief de individuele gesprekken over een week met alle betrokkenen

Stap 6. Laat het aan hen over

Informeel in de week die komen gaat af en toe **informeel** hoe zaken lopen, of leerlingen zich aan de afspraken houden. Informeel **informeel** bij het slachtoffer of er veranderingen in houding van anderen zijn waar te nemen.

- Begeleider benoemt posities
- Leg de verantwoordelijkheid voor de oplossing bij hen

Stap 7. Een volgende bijeenkomst

- Spreek alle jongeren van het eerste gesprek nu apart.
aandachtspunten: hoe is de situatie nu, hoe hebben de leerlingen concreet gehandeld om het slachtoffer te betrekken bij het groepsgebeuren en hoe hebben ze het ervaren. Hoe is het contact met het slachtoffer.

- Spreek het slachtoffer apart.
aandachtspunten: hoe is de situatie nu. Is het pestgedrag gestopt. Hoe is het contact met de medeleerlingen nu. Hoe voelt het slachtoffer zich (mentaal). Zijn er nog punten waar aandacht aan besteed moet worden.
Indien de situatie niet verbeterd is wordt dit meegenomen in het vervolgesprek met de medeleerlingen in de gezamenlijke bijeenkomst.
- Maak een afspraak met alle betrokkenen voor een gezamenlijke bijeenkomst na weer 1 week (zonder slachtoffer)
- Blijf bereikbaar

Kijk uit voor de valkuilen

- De drang om de feiten te kennen
- Het slachtoffer moet veranderen
- Niet straffen (gebaseerd op 'no blame')
- Je mag niet klikken
- Ouders

Door middel van de 7 stappen aanpak maak je van het probleem een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Negatief gedrag, het pesten, kan worden omgezet in positief gedrag, het stoppen met pesten, zonder gezichtsverlies van wie dan ook.

1. Indien de situatie niet verbeterd is wordt het KT hiervan op de hoogte gesteld. De mentor met de KTL gaan in gesprek met ouders, van zowel het slachtoffer als de pester(s), als voorgaande acties op niets zijn uitgelopen. De medewerking van ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De mentor heeft alle activiteiten vastgelegd, en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
2. Bij aanhoudend pestgedrag wordt in overleg met het intern ZAT deskundige hulp ingeschakeld.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden een leerling te schorsen.
4. In extreme gevallen kan een leerling, na schorsing en gevolgde procedure, verwijderd worden.

Adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de mentor bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je je gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Inschakelen mogelijke hulp.

Ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of tot het zoeken van een club.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Digitaal pesten

De digitale wereld kent geen grenzen. Op internet gedragen onschuldige kinderen zich soms als monsters. Een klasgenoot uitschelden, tijdens het chatten vrienden tegen elkaar opzetten, iemand doodwensen in een sms'je of elkaars computers infecteren met een virus zijn vandaag de dag onder kinderen heel gewone praktijken. We noemen dat digitaal pesten. En net als 'gewoon' pesten heeft digitaal pesten in veel situaties ernstige gevolgen.

Aanpak digitaal pesten

Pesten per e-mail

- Als er gepest wordt via mailtjes, bewaar dit. Bewijs!
- Reageer nooit op haat-mailtjes of andere ongewenste email. Als de daders geen respons krijgen, gaat voor hen (meestal) de lol er snel af. Eventuele volgende mailberichten van dezelfde afzender het beste meteen ongeopend verwijderen.
- Het is technisch mogelijk e-mails van een bepaalde afzender te blokkeren, zodat ze niet worden ontvangen.
- Als het nodig is, kan een ander e-mailadres worden gekozen, dat vervolgens zeer selectief bekend wordt gemaakt.

Pesten per MSN

- Als er gepest wordt via internet, bewaar het. MSN-logs = bewijs!
- Als er iets vervalends gebeurt in de chat, ga dan weg
- Blokkeer MSN'er

Pesten per mobiele telefoon

- Als iemand per mobiele telefoon wordt lastig gevallen, laat die bepaalde nummers dan blokkeren.
- In het ergste geval: vraag een nieuw nummer aan, waarbij overwogen kan worden een geheim nummer te gebruiken.

Adviezen voor het slachtoffer

- Als het pesten aanhoudt en je je ongemakkelijk of bedreigd voelt, ga dan naar je ouders of praat erover met iemand die je vertrouwt, je mentor, KTL'er, zorgcoördinator of een vertrouwenspersoon. Erover praten; heel belangrijk.

Bijlage 1

Filosofie 'no blame'

Scholen hebben, net als ouders een zorgplicht ten opzichte van de leerlingen. Die zorgplicht omvat ons inziens ook de verantwoordelijkheid om het aantal pestincidenten te verminderen, onder andere door er op een veilige en effectieve manier op te reageren. Veiligheid is een belangrijke randvoorwaarde voor kinderen om zich goed te kunnen ontwikkelen. Een schoolsysteem zou eigenlijk zo ingericht moeten zijn dat het alle kinderen en medewerkers steunt. Op die manier wordt een situatie vermeden waarin kinderen en/of medewerkers aan zichzelf zijn overgeleverd met betrekking tot het oplossen van (pest)problemen. Hieruit volgt dat een paar belangrijke attitudes geïntegreerd moeten zijn om problemen aan te kunnen passen.

Toegesplitst op het pestprobleem gaat dat om:

- Een sfeer kunnen creëren waarin pesten door het complete team eenduidig als ongewenst gedrag wordt aangemerkt.
- Het belang onderkennen dat er voor zowel slachtoffer als dader hulp geboden moet worden.
- Willen onderschrijven dat ook toeschouwers en "mede-weters" een rol in het proces vervullen.
- Begripvol kunnen luisteren, daar de tijd voor kunnen nemen en open staan voor ideeën van de kinderen.
- Steunend en hulpvaardig kunnen zijn. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat je zorgt dat de kinderen merken dat je hun medestander bent. Laat ze niet in de kou staan en help de groep goede oplossingen te vinden.

Een van de gevolgen van het toepassen van de No-Blame® methode is dat kinderen (en leerkrachten) leren om samen conflicten op te lossen door verantwoordelijkheid voor elkaar te aanvaarden. Bij deze methode wordt dat niet expliciet gemaakt of als een moraliteit ingehamerd, we volstaan met het laten ervaren van deze houding. Dit heeft uiteraard een positieve invloed op het sociale klimaat op school.

Bijlage 2

De methode

De No Blame methode is een stappenplan.

Wat dit stappenplan bijzonder maakt, is dat het erin voorziet dat het pesten op een voor alle betrokkenen veilige manier wordt opgelost en dat het kinderen en (volwassenen) leert om op een andere manier om te gaan met conflicten. Bij deze methode is de manier waarop een en ander gebeurt essentieel. Wat voorop staat is de filosofie dat het uiteindelijk niet helpt om te (dreigen met) straffen en dat het probleem samen opgelost dient te worden.

Het is de bedoeling dat er op school een pestcoördinator komt die als aanspreekpunt fungeert voor iedereen die met pesten wordt geconfronteerd. De pestcoördinator hanteert het stappenplan om tot een bevredigende oplossing te komen. (Een mentor kan mijn inziens ook dit stappenplan hanteren).

Kort weergegeven behelst het stappenplan dat het gepeste kind wordt bevraagd naar zijn/haar ervaringen. Vervolgens worden pesters en omstanders bij elkaar geroepen en wordt er gezocht naar een oplossing. Later vindt er een evaluatie plaats.

Bronnen

- www.noblame.nl
- reader minisymposium 'verpest op school?'
uitgave van de anti-pestwerkgroep Zuidoost-Brabant

Het Anti-Pestcontract

Als je het eens bent met onderstaande uitspraken, als je durft te beloven om je overeenkomstig die uitspraken te gedragen en als je bereid bent anderen te helpen zich ook aan deze uitspraken te houden, dan zet je je handtekening onder dit contract.

Je mentor bewaart dit getekende contract en zal je erop aanspreken als dat nodig is.

*Ik veroordeel niemand
Ik respecteer iedereen
Ik praat niet over de ander maar met de ander
Ik gebruik fatsoenlijke taal
Ik luister naar de ander
Ik laat de ander uitspreken
Ik blijf van anderen af
Ik blijf van andermans spullen af
Ik sluit niemand buiten
Ik los ruzie op door met de ander te praten
Als ik vertel dat iemand gepest wordt, is dat geen klikken
Iedereen kan zichzelf zijn, met een eigen mening
Iedereen laat duidelijk blijken dat hij/zij iets niet wil
Als iemand duidelijk maakt dat hij/zij iets niet wil, stop ik
Ik houd me aan de regels*

Naam:.....

Datum:.....-.....-.....